



Iššūkliai ir šūkliai - artėja LR Prezidento rinkimai

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“ balandžio numeryje - interviu su kandidatu į Lietuvos Respublikos prezidentus **Gitanu Nausėda**.

Kalbino Evelina KISLYCH-ŠOCHIENĖ

Pasidalykite savo idėją, šūkiu, su kuriuo einate į rinkimus. Ką norite juo pasakyti?

Mano rinkimų šūkis - „Visas jėgas Lietuvai“ ir skiriu jį ne tik sau ar savo komandai. Mes kreipiamės į visus Lietuvos žmones, net ir į tuos, kurie šiandien yra kitų kandidatų į prezidentus komandose - atiduokite visas jėgas, negailėkite jų, juk kalbame apie Lietuvą. Šiuo šūkiu raginame visus politikus veikti konstruktyviai, kad Lietuvai būtų geriau, neeikvoti jėgų destruktiviems tikslams, kovai tarpusavyje, kai svarbiausia tampa ne Lietuva, o noras įveikti vienas kitą. Tikiuosi, kad su jūsų visų pagalba pavyks kurti šiek tiek kitokią politinę kultūrą Lietuvoje. Dėsime visas pastangas, kad taip atsitiktų.

Daugelis klausia, kodėl nusprendžiau palikti mėgstamą darbą, ramų gyvenimą ir be partijų paramos kelti savo kandidatūrą prezidento rinkimuose?

Atsakymas paprastas - aš tikiu Lietuva. Esu tokiame gyvenimo etape, kai suprantu, jog turiu imti veikti iš esmės, neapsiribodamas vien ekspertinėmis išvalgomis ir patarimais. Turiu ne žodžiu, o veiksmu pagrįsti žmonių man rodomą pasitikėjimą.

Pradėkime nuo svarbiausio - lietuviybės ir tautinio identiteto. Ką Jums reiškia šios sąvokos?

Man lietuviybė - tai svarbiausia mūsų valstybės vertybė, kuri turi būti nekintama

šimtmečius. Tai tartum estafetės lazdelė, kurią mums perdavė protėviai, ir mes negalime jos išmesti iš rankų. Lietuviybė – tai kalba, kultūra ir bendra mūsų istorijos jausena bei pasididžiavimas savo šalimi, noras ją kurti ir stiprinti. Kai turi tokį stiprų pagrindą, visa kita tartum išplaukia iš jo.

Antras svarbus darbas – santarvė. Susipriešinimo atmosferoje neįmanoma kokybiškai veikti jokioje srityje. Ir trečia – inovatyvumas, nes jis leistų piliečiams ir valstybei gyventi prasmingą ir aprūpintą gyvenimą.

Kaip manote, kokie yra šiandienos pasaulio lietuvių, negyvenančių teritorinėje Lietuvoje, ir Lietuvos visuomenės bei vyriausybės santykiai? Ar jaučiate pokyčius?

Svetur išvykę lietuviai niekada neprarado santykių su Lietuva ir tai yra labai svarbi mūsų valstybės identiteto dalis. Deja, man atrodo, kad šis ryšys kol kas yra daugiau paremtas išvykusių lietuvių noru toliau būti Lietuvos gyvenimo dalimi, o ne Lietuvos valstybės konkrečiais žingsniais, kad ryšys būtų stiprinamas.

Pastaraisiais metais matome daug reikšmingų iniciatyvų – Pasaulio lietuvių jaunimo susitikimai, Globalios Lietuvos lyderiai, daugybę kitų – tačiau absoliuti dauguma jų kilo ne iš Lietuvos valstybės institucijų, o iš pačių išeivių arba socialiai aktyvių žmonių Lietuvoje.

Viena vertus, tai puiku, nes parodo visuomenės ir išvykusių svetur ryšį – jis tikrai stiprėja, matomas stiprus noras kartu dirbti Lietuvai. Kitą vertus, jei kalbame apie kryptingą valstybės politiką, norėtusi matyti daugiau ne „popierinių“, o realių veiksmų.

Kaip manote, ar Lietuva nebėra tokia uždara, ar einame teisingu keliu?

Globaliame pasaulyje nedidelė valstybė kaip Lietuva, jei ji nori būti sėkminga, negali būti uždara. Mes privalome priimti besikeičiantį pasaulį ir suprasti esantys jo dalimi. Ar tai paveiks demografiją? Taip, be abejo. Dalis lietuvių išvažiuos gyventi svetur, į Lietuvą atvažiuos gyventi žmonės iš kitų pasaulio valstybių. Taip vyksta visur ir neišvairduoju, kaip galėtume sustabdyti šiuos procesus, neatsitverdami nuo pasaulio geležinėmis sienomis.

Kitą vertus, mes turime siekti, kad iš Lietuvos jos žmonės išvažiuotų vedami tikrai svarbių – mokslo, tarptautinės karjeros tikslų, o ne todėl, kad savo šalyje negali oriai gyventi ar jaučiasi blogai. Todėl ir kalbu apie socialinės nelygybės problemą,

pagarbos žmogui trūkumą – kol kas tai pagrindinės išvykimo iš gimtosios šalies priežastys.

Kokia yra šiandieninė Lietuva Jūsų akimis ir kaip ji keistusi Jums perėmus valstybės vairą? Kokius realius ir svarbius pokyčius matote?

Lietuva yra pernelyg susiskaldžiusi. Visomis prasmėmis – turbūt ryškiausiai tai matome politiniame gyvenime, tačiau giluminės susiskaldymo priežastys slypi daug giliau.

Gerovės Lietuva, kaip aš ją matau, yra, pirmiausia, teisinga Lietuva, įveikusi socialinę atskirtį ir turinti stiprią vidurinę klasę. Nors pastarąjį dešimtmetį gyvename ekonominio pakilimo laikais, pajamų plyšys tarp daugiausia ir mažiausiai uždirbančiųjų auga. Tai skaldo Lietuvą, skatina emigraciją. Valstybė praranda žmones, kurie gali kurti ateities Lietuvą.

Kita Lietuvos bėda, kurią aš, tapęs prezidentu, spręščiau, yra susiskaldymas tarp politinių jėgų, valdžios institucijų. Ta nesibaigianti karo būsena, kuri trukdo Lietuvai spręsti svarbiausius klausimus. Dažnai reformų nesiimama, nes siūlomos idėjos ir sprendimai yra atmetami. Ne todėl, kad būtų blogi, o todėl, kad „ne tie“ pasiūlė. Pamištami strateginiai Lietuvos tikslai, nesusitariama dėl priemonių jiems įgyvendinti. Tai veda valstybę į akligatvį. Tai nuvilia lietuvius.

Nepartinis Prezidentas gali būti tas pareigūnas, kuris garantuoja ir kuria darbingą terpę racionaliam partijų bendradarbiavimui, jis privalo ne neigti partijas, bet subalansuoti jų veiklą Valstybei reikalinga ir efektyvia linkme.

Turbūt Jums nėra svetimos diskusijos apie artėjantį referendumą dėl pilietybės išsaugojimo. Kokia yra Jūsų pozicija šiuo klausimu?

Šiuo klausimu aš esu gana kategoriškas. Manau, kad Lietuva kaip mama, galbūt daugiavaikė mama, nepriklausomybės pradžioje gyveno nepasiturinčiai, paleido vaikus į pasaulį užsidirbti pinigėlių ir pasirūpinti pragyvenimu, o šiandien būtų labai neteisinga, jeigu ji pasakytų: štai, išvažiuavote, palikote šeimą, tai dabar mes išbraukiame jus iš savo šeimos sąrašo. Manau, kad mes turėtume palaikyti intensyvų ryšį su savo tautiečiais, net nebūtinai tikėdamiesi, kad jie rytoj ar poryt sugrįš, ir laikyti juos toliau savo šeimos nariais.

Tai labai svarbus klausimas, todėl mane nuoširdžiai neramina tai, kaip į jį žiūri

valdžia... Matome daug diskusijų apie juridinius klausimus, bandymų vienaip ar kitaip pritaikyti referendumą prie konstitucinių normų, nuleisti kartelę, ištempti balsavimo laiką.

Tačiau beveik nėra jokios diskusijos, nėra agitacijos, nėra net bandymų paaiškinti žmonėms, kodėl tai svarbu, ką duos Lietuvai, ką galime prarasti, jei referendumas neįvyks. Susidaro įspūdis, kad viskas paleista pasroviui, o iki referendumo lieka mažiau nei 100 dienų.

Šiuo metu žiniasklaidoje akcentuojama, jog į Lietuvą grįžta vis daugiau lietuvių. Ar tikite, jog didžioji dalis išvykusių lietuvių pasirinks gyvenimą Lietuvoje? Kokia turėtų būti Lietuva, kurioje žmonėms būtų patogiu ir mielu gyventi?

Norėčiau tikėti, kad jie pasirinks gyvenimą Lietuvoje, tačiau tam mes turime keisti Lietuvą. Nes žmonės kol kas grįžta ne todėl, kad čia yra labai gerai, o todėl, kad ten, kur jie buvo išvykę, nebėra ar nebebus taip gerai, kaip buvo. O tai nėra tvaru.

Mes privalome kurti Gerovės valstybę, kad žmonės patiktų ja ir liktų Lietuvoje.

Labai svarbu, manau, tai, kad grįžtantieji atneša kitą požiūrį, kitą mentalitetą, kitus reikalavimus – valstybei, darbdaviams – ir leidžia Lietuvai judėti pirmyn kur kas greičiau.

Jei Lietuva kaip valstybė parodys, kad vyksta realūs pokyčiai, kad kiekvienas čia gyvenantis yra svarbus, kad kiekvienas gali prisidėti prie savo valstybės kūrimo, gali Lietuvoje gyventi oriai, manau, dauguma grįžusiųjų liks. Nes čia Lietuva, mūsų visų tėvynė.

Ko palinkėtumėte visiems pasaulio lietuviams?

Mes visi esame šeima, o valstybė – mūsų namai. Linkiu išlaikyti ryšį su Tėvyne, būti tikriems, kad jai jų reikia, net jei ji ne visuomet gali parodyti savo meilę. Ir mums, gyvenantiems Lietuvoje, reikia pasaulio lietuvių. Kurkime Lietuvą drauge, nesvarbu, kur jūs gyvenate.

Dėkoju už atsakymus.

Interviu spausdintas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ 2019 m. balandžio numeryje 4/576.

Mielai pasidalysime žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome

nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.